

Arkeologerna

Ekonomiska museet

Hallwylska museet

Historiska

Livrustkammaren

Skoklosters slott

TUMBA BRUKSMUSEUM

SVERIGES
MUSEUM OM
FÖRINTELSEN

STATENS HISTORISKA MUSEER

Öppna tillgängliga vokabulärer hos Statens historiska museer

Eva Vedin, systemförvaltare

Avdelningen för samlingar och forskning.

Jobbar med att tillgängliggöra informationen om museernas 1,5 miljoner digitalt registrerade föremål och öka datakvalitén.

- Harmonisera data
- Berika datan
- Driva utvecklingen av myndighetens publika söktjänst **Sök i samlingarna**

Utbildad arkeolog. Jobbat 10 år som fältarkeolog och snart 20 år på Statens historiska museer.

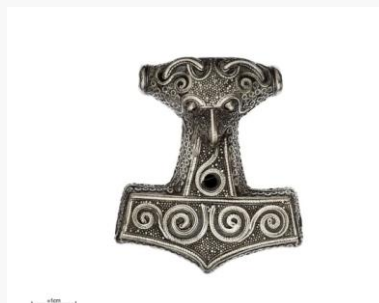
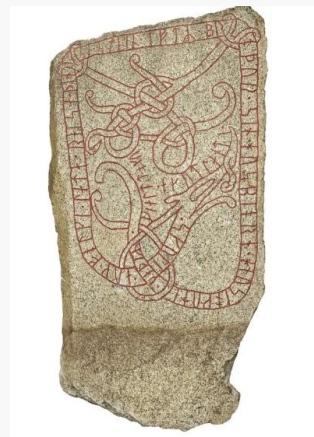
**STATENS
HISTORISKA
MUSEER**

eva.vedin@shm.se

Myndigheten har omfattande samlingar av väldigt olika karaktär – och därmed olika informationsbehov

Allt från skelett, mynt och kungliga vagnar till digitala intervjuer med förintelseöverlevare

**STATENS
HISTORISKA
MUSEER**

Digital samlingsförvaltning

All information om museernas samlingar finns i vårt interna samlingssystem Axiell Collection

Informationen (metadatan) utgörs av en kombination av fält för fritextbeskrivningar och fält med värden från vokabulärer.

Systemet har stöd för *kontrollerade vokabulärer* men vår data kommer ursprungligen från gamla system som inte hade det. Så när harmoniseringen av vår data påbörjades var utgångsläget följande:

- **Termer** som beskriver samlingarna tex, föremålstyper, material, färger, former, tillverkningstekniker, motiv, perioder, konserveringsmetoder, analysmetoder. Totalt ca 46 000 termer
- **Personer och institutioner** som har en relation till samlingarna tex tillverkare, tidigare ägare, gåvogivare osv. Totalt ca 72 000 poster
- **Geografiska angivelser** (allt från världsdelar ner till fastighetsbeteckningar). Totalt ca 55 100 poster
- **Historiska händelser** som har en relation till föremålen. Totalt ca 1 100 poster.
- **Taxonomi**, information om olika arter och termer för skelettdelar från både människor och djur. Totalt ca 4 200 poster

Var börjar man?

Jag började med lågt hängande frukter, stavfel/stavningsvarianter/förkortningar och våra ABC-böcker.

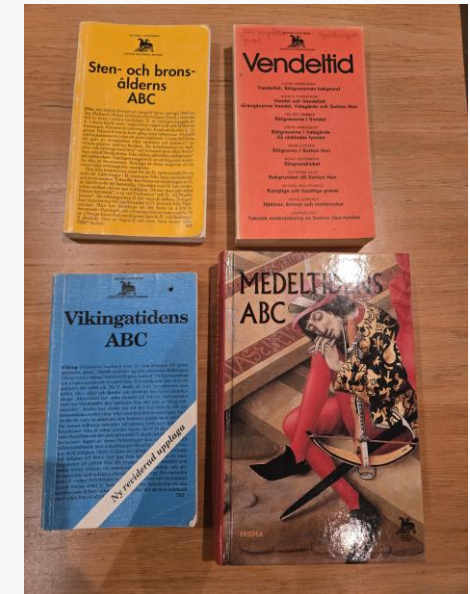
Städa bort felaktiga termer

Exporterade i omgångar ut delmängder av termer och städade i open source-programmet *OpenRefine* som är ett extremt kraftfullt och bra verktyg för datastädning.

Kvalitetshöja korrekta termer

ABC-böckerna fanns som digitala filer så jag kunde klippa beskrivningar och definitioner från dem och lägga det på rätt term i vår databas och koppla boken som en litteraturreferens till termen.

STATENS
HISTORISKA
MUSEER

Term Fragment

Används för

[fagment](#)

[frag](#)

[fragement](#)

[fragemnt](#)

[fragent](#)

[fragm](#)

[fragmen](#)

[fragment av](#)

[fragment_](#)

[frament](#)

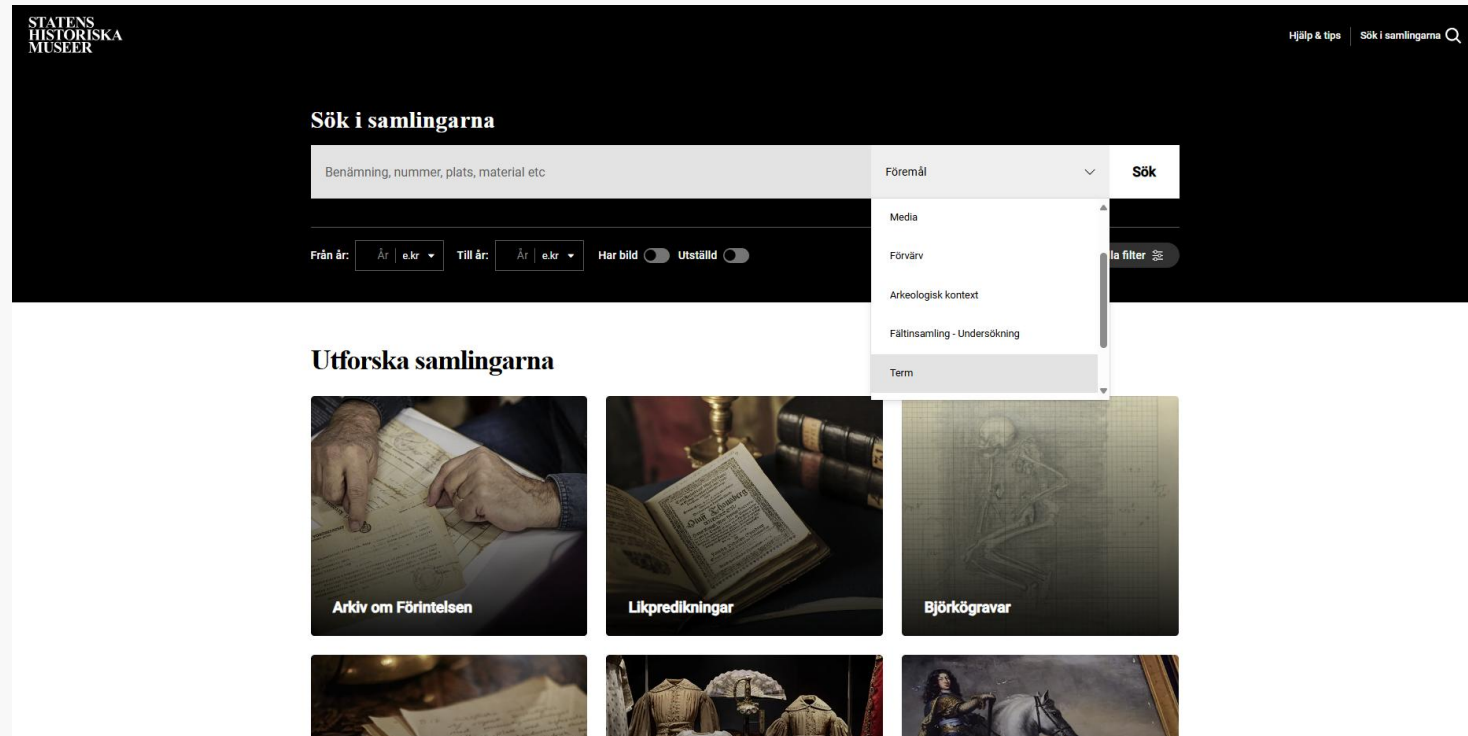
[framnet](#)

[fragment](#)

[frgm](#)

Inte bara en intern angelägenhet

Vi publicerar alla våra termer i Sök i samlingarna

samlingar.shm.se

Det gör vi för att dels hjälpa användarna förstå alla de termer vi använder men även för att andra museer ska kunna dra nytta av det arbete vi redan gjort och inte behöva göra det igen. Men också nödvändigt för vårt arbete med länkad öppen data (LOD)

Länkad öppen data (LOD)

Vad är LOD?

- **Öppen data**, dvs informationen ska vara fritt tillgänglig att använda. Vi licensierar all metadata med **CC0**. Även våra bilder försöker vi licensiera så fritt som möjligt.
- **Standardiserade identifierare**. Varje objektstyp får en unik identifierare (GUID) och URI.
 - **Föremål**: <https://samlingar.shm.se/object/GUID>
 - **Arkivobjekt**: <https://samlingar.shm.se/archive/GUID>
 - **Media**: <https://samlingar.shm.se/media/GUID>
 - **Förvärv**: <https://samlingar.shm.se/accession/GUID>
 - **Arkeologisk kontext**: <https://samlingar.shm.se/site/GUID>
 - **Fältinsamling** (fyndplats) <https://samlingar.shm.se/event/GUID>
 - **Thesaurus term**: <https://samlingar.shm.se/term/GUID>
 - **Personer och institutioner**: <https://samlingar.shm.se/person/GUID>
 - **Geografiskt objekt**: <https://samlingar.shm.se/geo/GUID>
 - **Taxonomiska termer**: <https://samlingar.shm.se/taxon/GUID>
 - **Historiska händelser**: <https://samlingar.shm.se/histevent/GUID>
- **Länkad data**. Datan länkas samman genom sina URI:er med andra datamängders URI:er så att relationer mellan olika datamängder kan utläsas.
- **Maskinläsbarhet**, dvs att datan publiceras som maskinläsbara RDF:er

Varför är det nödvändigt att harmonisera vokabulärerna och finns det några fallgropar?

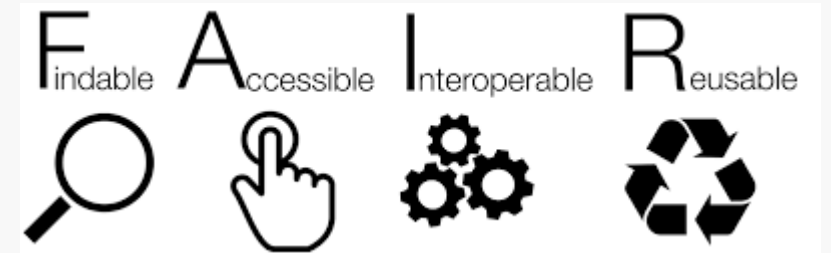
Viktigt steg för att vår data ska uppfylla **FAIR-principerna**.

Findable (sökbara)

Accessible (tillgängliga)

Interoperabel (interoperabel)

Resusable (återanvändningsbara)

Fallgropar

Dataförluster. Städar man för hårt och förenklar för mycket kan det bli dataförluster. Viktigt att ha en balans och en plan för städinsatserna och hur man eventuellt hanterar data som inte riktigt får plats i vokabulärerna efter harmoniseringsarbetet.

Utmaningar

Det finns ingen litteratur eller andra vokabulärer att hitta definitioner från och länka mot. Där behöver våra specialister göra grundarbetet.

Upphovsrätsfrågor. Ibland finns verk och illustrationer som skulle vara värdefulla för vårt arbete men vi kan inte använda det pga upphovsrätt.

Tid. Otroligt tidskrävande att göra detta arbete.

Skapa en struktur som passar alla myndigheterna samlingar. Allt från ett 12 000 år gammalt flintavslag till intervjuer med nu levande människor

Tem

Armborst

Typ Föremålsbenämning

Status Fördragen term

Vidare
term Sjögården

Skävars
term Armborst för tyck vindse

Armborstel
Dalbåge

Definition Armborst (lat. arcubalista, även benämnd läsbåge) förekommer i Norden från 1100-talet men har i Europa varit känd sedan klassisk tid. Å består av en bågbygga förgylld i änden på en stock så att strängen kan dras upp och fästas på en i slutet befästigt lås. Via en armborst kan strängen frigöras i skjutsöppningen. Bågen silverlänkas först av trä, men från 1200-talet är materialet ofta ben, horn och senor, sk i hombågar. Under tidiga 1400-talet börjar bågen att silverlänka i stål. Inom ett halv århundrade man, allteftersom bågågren utvecklas, till att använda olika metallala spännmonteringen typ skjutbåglar eller fjäderbågansordningar liksom en eller flera till. De prövade bågågren kördes under 1400-1500-talet lindspelt med en eller flera vrisar. Skjutbåglarna med sammedelida å här visar skottvidd på upp till 400 m, men den effektiva skottvidden mot rustningsbelädda motståndande torde ha varit avsett mindre. I jämförelse med långbågen hade å våra förlust i rikt kunde det sättas i händerna på en ordnad soldat där brist på skärfförsta och stylla å våra målen kompareras av vapnet konstruktion. Nackdelen var den relativa längsamheten. Hantelsvapnen står under 1500-talets lopp ut å, men det lever kvar som vapen för jakt och nöjesjägning långt efter medeltidens utgång. Armborst om ämbut Hadrianus.

Literatur Medeltidens ABC, s. 26f (Örting, Carin)
Europeiska armborst. En översikt (Åhn, Josef)
Medeltidens skjutsvapen (Lerik, Torsten)

**Externa
källor** Armborst på WIKIDATA

**Relaterade
föreml** Via 215 relaterade föremål

URI <https://nla.sanger.se/terms/979B5F94-7492-4821-ABAS-AA2960CEEBE9>

Kopiera URI

All information (metadata) på denna sida är framtida enligt licensen CC-BY-SA. Mer information om licenser hos Statens historiska museet

The diagram illustrates different types of bows and crossbows. It includes a table of labels for each numbered item:

Förkortad namn	Namn	Beskrivning	Översättning	Äldre namn
LÄSBÅGE	ARMBORST	ARMBORST	ARMBORST	JALANALOGI
1. Längd	1. Längd	1. Längd	1. Längd	1. Längd
2. Längd	2. Längd	2. Längd	2. Längd	2. Längd
3. Längd	3. Längd	3. Längd	3. Längd	3. Längd
4. Längd	4. Längd	4. Längd	4. Längd	4. Längd
5. Längd	5. Längd	5. Längd	5. Längd	5. Längd
6. Längd	6. Längd	6. Längd	6. Längd	6. Längd
7. Längd	7. Längd	7. Längd	7. Längd	7. Längd
8. Längd	8. Längd	8. Längd	8. Längd	8. Längd
9. Längd	9. Längd	9. Längd	9. Längd	9. Längd
10. Längd	10. Längd	10. Längd	10. Längd	10. Längd

Upphov: Brontars, Christina/SåM (CC BY-SA)
Du får bearbeta och dela verket för alla ändamål, även kommersiella, så länge du anger upphovspersonen och licensieringsinformation.

LADDA NER MEDIA

Information om bilden

Hur långt har vi kommit?

Inte så långt som vi skulle velat.

Av de 46 000 termer som ursprungligen fanns i vår vokabulär är nu "bara" 35 000 kvar.

Av de 35 000 termerna har ca 7 000 termer definition, länk eller litteraturhänvisning.

11 300 ligger i en hierarki vilket är första steget att passa in dem i den städade datan.